

Srbija nije na putu da ostvari cilj o povećanju udela obnovljivih izvora energije do 2020. i možda će morati da revidira plan za razvoj tog sektora, proističe iz godišnjeg izveštaja Energetske zajednice jugoistočne Evrope o napretku Srbije. Ulaganja kao i efekti zakona za sada su minimalni s obzirom na izgrađene nove kapacitete od 23 megavata od 2012. godine. Za veće uštede energije potrebno je doneti odgovarajuća podzakonska akta i pojačati institucionalne kapacitete, kao i primenu propisa. Na planu životne sredine, Srbija u energetici mora da se uskladi do kraja sa evropskim propisima o nivou sumpora u gorivima i da nastavi da se priprema za primenu ključnih odredbi direktiva kojima se ograničavaju emisije gasova.

U izveštaju Energetske zajednice za 2014/2015. navodi se da je Srbija u proteklom periodu u određenoj meri unapredila zakonski okvir za obnovljive izvore energije, ali da nije na putu da ostvari cilj za 2020.

“Zbog toga bi mogao da usledi poziv za izmenu Nacionalnog akcionog plana za korišćenje obnovljivih izvora energije, ako proizvodnja iz obnovljive energije ne bude dovoljna da Srbija bude na putu ostvarivanja cilja do 2020”, navodi se u izveštaju.

Prema projekciji iznetoj u izveštaju na osnovu dosadašnjih rezultata, politika i planiranih podsticaja, Srbija će u najboljem slučaju dostići cilj od 25,9% 2020. godine, što je jedan procentni poen manje od cilja na koji se obavezala.

Srbija je preuzela obavezu da poveća udeo obnovljivih izvora energije na 27% u bruto finalnoj potrošnji energije do 2020 sa 21,2% u 2009. godini. Prema Nacionalnom akcionom planu za korišćenje obnovljivih izvora energije, usvojenom u junu 2013, predviđene su mere za dostizanje udela od 27,3% do 2020.

“Treba primetiti da je uticaj pravnog okvira na razvoj obnovljivih izvora energije u praksi proteklih godina bio minimalan”, navodi se u izveštaju i dodaje i da su ulaganja u taj sektor bila minimalna.

Navodi se da su, od početka primene nove Direktive o obnovljivoj energiji 2012, novi kapaciteti obnovljivih izvora energija dostigli samo 23 megavata (MW).

Ocenjuje se da je potrebno dodatno koordinisati i pojednostaviti administrativne procedure, kao i procedure za izdavanje dozvola i povezivanje na mrežu, kako bi se stvorilo okruženje privlačno za ulaganja.

Grejanje i dalje na ugalj

Srbija se, takođe, još nije pozabavila stvaranjem okvira za razvoj obnovljivih izvora energije u sektoru grejanja i hlađenja iako joj to može pomoći da ostvari cilj a potražnja za energijom za potrebe grejanja i hlađenje je znatna. “Ovaj pristup se mora hitno promeniti kako bi se obezbedilo korišćenje obnovljivih izvora energije u sektorima grejanja i hlađenja i omogućilo

Srbiji da bude na putu ispunjenja cilja za 2020", navodi se u izveštaju.

"Mere podrške za obnovljivu energiju u sektorima hlađenja i grejanja nisu predviđene što znači da će Srbija nastaviti da se oslanja na ugalj za grejanje", navodi se u izveštaju.

U Srbiji nisu preduzimani koraci za razvoj infrastrukture za grejanje i hlađenje pomoću biomase, solarne i geotermalne energije.

Srbija u narednim mesecima treba da se usredsredi na to da dovrši usklađivanje propisa sa Direktivom o obnovljivoj energiji koja je doneta 2009, a stupila na snagu 2012. To se pre svega odnosi na "kriterijume održivosti i sistem sertifikacije za biogoriva gde, kako se ocenjuje, nije bilo nikakvog napretka "iako je Sekretarijat Energetske zajednice više puta podsećao na to u protekle dve godine".

Srbija nije odmakla u stvaranju okvira za korišćenje biogoriva koje se praktično uopšte ne koristi, iako je postavljen cilj da udeo biogoriva u saobraćaju do 2020. bude 10%.

Energetska efikasnost

Srbija je napravila "značajne korake" u usklađivanju sa pravnom tekovinom u oblasti energetske efikasnosti, ali još tog mora da u skorijoj budućnosti uradi kako bi se potpuno uskladila.

Srbija bi trebalo da se usredsredi na dovršavanje i usvajanje podzakonskih akata, u skladu sa Zakonom o racionalnoj upotrebi energije, koji će regulisati javne nabavke, inspekcije, pitanje energetske performansi zgrada ili sertifikaciju.

Ocenjuje se i da je potrebno osnažiti institucionalne kapaciete za energetske efikasnost, posebno u resornom ministarstvu za potrebe formulisanja politika, ali i primenu propisa na nacionalnom i lokalnom nivou.

Energetska zajednica je stavila do znanja da ukidanje Agencije za energetske efikasnost 2012, upkos preporukama Sekretarijata, daje povod za zabrinutost u pogledu kapaciteta za primenu politika energetske efikasnosti.

Emisije i zagađenje vazduha

U celini Srbija je uložila značajne napore u usklađivanju sa pravnom tekovinom u oblasti životne sredine u energetici, navodi se u izveštaju i dodaje da treba da nastavi tim putem. Srbija treba da obezbedi primenu Direktive o proceni uticaja na životnu sredinu posebno kada je reč o uključivanju javnosti i pristupu pravdi.

Srbija mora da u potpunosti uskladi zakone sa Direktivom o nivou sumpora u gorivima i da te propise primeni, s obzirom da problem ostaje korišćenje nekih goriva (HTO-S) i manjkav sistema praćenja kvaliteta tečnih goriva. Sekretarijat je 2013. pokrenuo proceduru protiv Srbije jer nije primenila tu direktivu. Sekretarijat sada priprema u tom postupku da uputi obrazloženo mišljenje.

Kada je reč o zagađenju vazduha, Srbija je nastavila da napreduje u pripremi za primenu relevantnih odredbi direktiva kojim se ograničavaju emisije – o velikim ložištima i o industrijskim emisijama, ocenjuje se u izveštaju.

Dodaje se da to daje osnovu za pretpostavku da će te odredbe biti primenjene u roku, odnosno do 31. decembra 2017, ali da treba da nastavi da radi na tome.

Srbija, kako se navodi, ima 9 termoelektrana koje su obuhvaćene Direktivom o veliki ložištima, sa ukupno 21 jedinicom, od kojih 18 koriste lignit a tri prirodni gas. Pored toga, u drugim industrijama postoji još 23 postrojenja na sagorevanje.

izvor: euraktiv.rs